

# Obchod

Jeden priestor s viacerými možnosťami udržateľného nákupu.

## Kľúčové slová:

udržateľnosť, obchod, bezobalový prístup, pomalá móda, second-hand, lokálne potraviny, opravy, opätovné využitie, komunita

## Cieľová skupina:

žiaci základnej školy  
(vek 6–11 rokov)

## Ciele:



Táto aktivita povzbudzuje žiakov, aby preskúmali, ako sa nakupovanie môže stať zodpovednou, tvorivou a komunitne orientovanou činnosťou. Žiaci sa zoznámia s rôznymi typmi udržateľných obchodov – ako sú bezobalové predajne, butiky s pomalou módou, second-hand, obchody s miestnymi potravinami a opravárske priestory – a s tým, ako každý z nich prispieva k zdravšej planéte a spravodlivejšej spoločnosti. Na konci budú žiaci rozumieť princípom etickej spotreby a cirkulárnej ekonomiky a pochopia, že aj jeden obchod môže mať veľký dopad.

## Potrebná časová dotácia:

Dĺžka realizácie aktivity sa môže líšiť v závislosti od konkrétnej skupiny žiakov. Učiteľom odporúčame, aby prispôbili navrhované aktivity aktuálnej skupinovej dynamike, ako aj potrebám a záujmom žiakov.

V prípravnej fáze môžu učitelia využiť rôzne aktivity na predstavenie témy. Môže ísť napríklad o diskusie, videá, kreslenie, rozprávania príbehov alebo aj exkurziu, v závislosti od veku detí a ich predchádzajúcich vedomostí.

Hlavná fáza výstavby, počas ktorej deti plánujú a stavajú svoj urbanistický prvok pomocou LEGO kociek, by spravidla nemala presiahnuť 45 až 60 minút. Táto fáza však často podnecuje ďalšiu zvedavosť a otázky, čo môže viesť k jej predĺženiu alebo k nadväzujúcim aktivitám. Podrobnejšie inštrukcie a odporúčané pedagogické prístupy pri realizácii aktivít projektu INNO-Kids nájdete v Metodickej príručke pre učiteľov.



## Potrebný materiál a pomôcky:

- LEGO kocky rôznych tvarov
- papier, fixky, voskovky, farebné ceruzky, nožnice, lepidlo
- recyklované materiály: plastové fľaše, vrchnáky, zvyšky látok, rolky, obaly
- prírodné materiály: konáriky, kôra, listy, kamienky
- nápisy a štítky: „Second-hand“, „Opravařenský kútik“, „Polica na darovanie“, „Miestne výrobky“, „Pomalá móda“ a pod.
- obrázky udržateľných obchodov
- hračkárske mince

*Poznámka: Podporujte žiakov, aby kreatívne využívali dostupné materiály. Ak LEGO nie je dostupné, môžu použiť výtvarné potreby a vytvoriť nápady kresbami alebo modelovaním.*

## Úvod:

Začnite jednoduchou otázkou: „Aký obchod pomáha ľuďom aj planéte zároveň?“ Mnohé dnešné obchody predávajú rýchle, lacné a nadmerne balené výrobky. Ale niektoré sú iné – záleží im na tom, odkiaľ produkty pochádzajú, ako dlho vydržia a koľko odpadu vytvárajú.

Predstavte žiakom rôzne typy udržateľných obchodov:

- bezobalové predajne, kde si ľudia dolievajú tovar do vlastných nádob,
- obchody s pomalou módou, ktoré ponúkajú etické oblečenie,
- second-handly alebo výmenné obchody s hračkami, knihami či oblečením,
- predajne miestnych potravín s domácimi alebo lokálne vypestovanými plodinami,
- opravárske kaviarne a komunitné dielne, kde sa veci opravujú namiesto vyhadzovania.

## Postup:

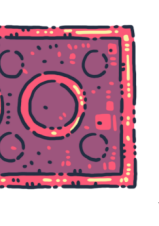
### Prípravná fáza

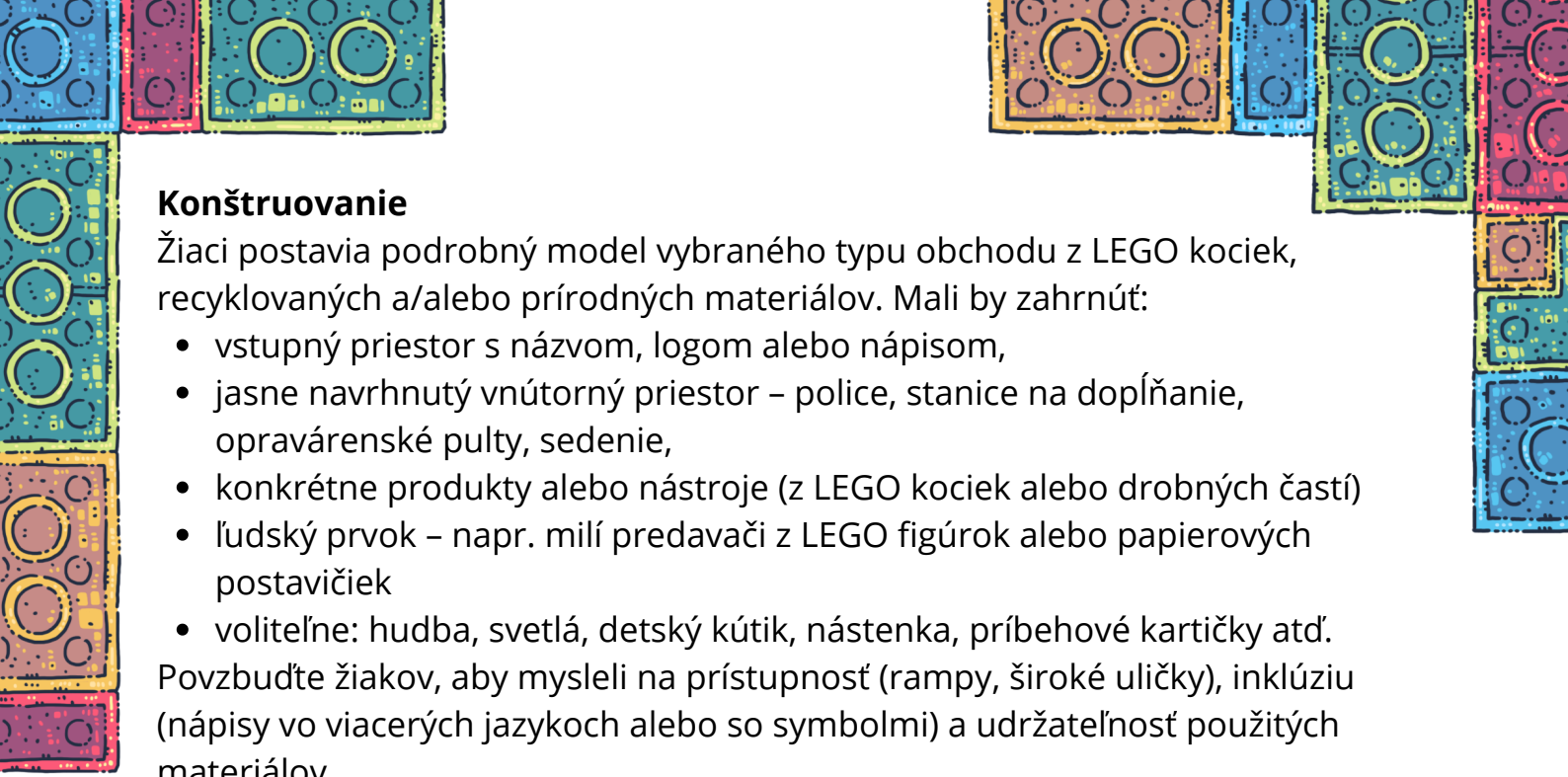
Začnite tým, že žiakom predstavíte myšlienku, že nezáleží len na tom, čo obchod predáva, ale aj ako sa v ňom cítime.

Pýtajte sa:

- Boli ste niekedy v obchode, kde ste sa cítili vítaní a príjemne?
- Čo to spôsobilo – farby, vône, ľudia, hudba, usporiadanie?

Vysvetlite, že dnes si každá skupina vyberie jeden konkrétny typ udržateľného obchodu a vytvorí jeho model, ktorý bude odrážať poslanie aj atmosféru obchodu. Povzbudte ich, aby rozmýšľali ako dizajnéri – nejde len o to, čo sa predáva, ale aj o to, ako sa zákazníci v priestore cítia.





## Konštruovanie

Žiaci postavia podrobný model vybraného typu obchodu z LEGO kociek, recyklovaných a/alebo prírodných materiálov. Mali by zahrnúť:

- vstupný priestor s názvom, logom alebo nápisom,
- jasne navrhnutý vnútorný priestor – police, stanice na dopĺňanie, opravárenské pulty, sedenie,
- konkrétne produkty alebo nástroje (z LEGO kociek alebo drobných častí)
- ľudský prvok – napr. milí predavači z LEGO figúrok alebo papierových postavičiek
- voliteľne: hudba, svetlá, detský kútik, nástenka, príbehové kartičky atď.

Povzbudte žiakov, aby mysleli na prístupnosť (rampy, široké uličky), inklúziu (nápis vo viacerých jazykoch alebo so symbolmi) a udržateľnosť použitých materiálov.

## Finalizácia

Ako sa modely formujú, povzbudte žiakov, aby sa zamerali nielen na vzhľad, ale aj na to, ako sa v obchode človek cíti.

Pýtajte sa:

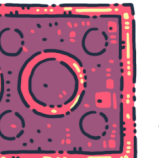
- Bolo by príjemné tráviť čas v tomto priestore?
- Aký odkaz obchod vysiela – o prírode, ľuďoch, produktoch?

Žiaci môžu pridať aj dekoratívne alebo interaktívne prvky: ručne kreslené plagáty, cenovky s odkazmi („opravené s láskou“, „med od nášho suseda“), alebo dokonca krátke príbehy pripojené k darovaným veciam.

Cieľom je ukázať, že udržateľnosť sa netýka len toho, čo kupujeme, ale aj toho, ako sa správame k sebe navzájom a k prostrediu, v ktorom žijeme.

## Príbehy

Pozvite žiakov, aby si vymysleli príbeh o niekom, kto navštívil ich obchod – pravidelný zákazník, ktorý sa rád porozpráva s personálom, niekto, kto sa učí opraviť si pokazené slúchadlá, alebo dieťa, ktoré prináša hračky na darovanie. Príbeh môže ukázať drobný prejav láskavosti alebo osobnú premenu.



## Prezentácia

Každá skupina predstaví svoj obchod triede. Vysvetlí, aký typ obchodu vytvorila, prečo si ho vybrala, čo robí tento obchod funkčným aj príjemným, a ako ich návrh podporuje ľudí aj životné prostredie.

Povzbudte ostatných žiakov, aby kládli otázky a povedali, čo sa im páčilo.



## Tipy:

Podporujte žiakov, aby sa na svoj obchod pozerali nielen ako na miesto nákupu alebo opráv, ale aj ako na priestor, kde sa ľudia cítia vítaní a rešpektovaní. Pýtajte sa: „Čo treba navrhnúť, aby sa sem zákazník rád vrátil?“ „Kde by si unavený zákazník mohol sadnúť a oddýchnuť si?“

## Dodatočné informácie:

### Prispôsobenie aktivít

Poskytnite dodatočnú podporu alebo zjednodušené inštrukcie žiakom, ktorí to potrebujú. Šikovnejším žiakom ponúknite rozširujúce úlohy, napríklad detailnejšie štúdium udržateľných postupov alebo stavbu zložitejších modelov.

### Hodnotenie

Žiakov hodnotte na základe ich participácie počas diskusií a praktických aktivít. Zohľadňujte kreativitu, úsilie, spoluprácu, mieru porozumenia prejavenu v ich výsledných modeloch, kritické myslenie, schopnosť poskytovať konštruktívnu spätnú väzbu a prezentačné zručnosti.

### Doplňkové aktivity

- Navrhňte plagát alebo leták propagujúci obchod.
- Zorganizujte v triede výmenný deň alebo second-hand kútik.
- Pozvite niekoho, kto vedie lokálny udržateľný obchod.

## Súvis so vzdelávacím programom:

Aktivita prepája vzdelávacie oblasti:

**Svet práce** (návyky pri nakupovaní, hodnota za peniaze, komunitné alternatívy, spotrebiteľské správanie)

**Spoločnosť** (zodpovednosť, inklúzia, etické rozhodovanie)

**Umenie** (dizajn, kreativita, konštruovanie)

**Jazyk** (rozprávanie príbehov, diskusia, prezentačné zručnosti)



## Súvis s cieľmi udržateľnosti:

- **SDG 8:** Dôstojná práca a hospodársky rast – žiaci skúmajú, ako malé etické obchody podporujú zmysluplnú prácu, férovosť a lokálne ekonomiky.
- **SDG 11:** Udržateľné mestá a komunity – žiaci navrhujú inkluzívne, komunitne zamerané obchodné priestory.
- **SDG 12:** Zodpovedná spotreba a výroba – žiaci navrhujú alternatívy k masovej spotrebe – napr. opätovné použitie, oprava, minimum odpadu.
- **SDG 13:** Opatrenia v oblasti klímy – žiaci chápu, ako lokálne, nízkoodpadové a opakovane využívané nakupovanie znižuje emisie a chráni prírodné zdroje.